

Een getuigenverhoor inzetten bij zakelijke conflicten

De gang van zaken op Nederlandse rechtbanken wijkt nogal af van het bekende beeld in Amerikaanse advocatenseries. In werkelijkheid is het allemaal saaier en braver, zeker in zaken die niet over strafrecht gaan. Er is één uitzondering: het voorlopig getuigenverhoor. Dat gaat precies zoals op televisie. Inclusief getuigen die eromheen draaien, in de val lopen en onze eigen variant van ‘objection, your honor!’

Rechtszaken worden niet gewonnen omdat uw advocaat zo mooi kan praten, maar op basis van de feiten. Het is de kunst om die feiten boven tafel te krijgen. Een voorlopig getuigenverhoor is een uitstekende methode om bewijs te verzamelen.

Stel dat u wilt bewijzen dat de onderhandelingen met een zakenpartner al heel vergevorderd waren, dat er gefraudeerd is of hoe een bepaalde schade ontstaan is. U kunt de betrokkenen daar gewoon naar vragen, maar dat levert niet altijd (eerlijke) antwoorden op. Voor dit soort gevallen is er het voorlopig getuigenverhoor.

Nog voordat u een echte procedure start, kunt u bij de rechtbank getuigen laten verhoren. Leveren die verhoren het bewijs op dat u zocht, dan start u de procedure. Lukt het niet om het bewijs te verzamelen, of blijkt dat de feiten anders liggen dan u dacht, dan kunt u zich die moeite besparen.

Het verzoek om getuigen te verhoren wordt in principe toegewezen

Getuigenverhoor eenvoudig organiseren

Het organiseren van een getuigenverhoor gaat vrij eenvoudig. Uw advocaat dient een verzoek in bij de rechtbank waarin wordt uitgelegd waarom u graag getuigen wilt horen. Nodig is natuurlijk wel dat u en uw tegenpartij het oneens zijn over de feiten, het bewijs van die feiten geleverd kan worden door getuigenverklaringen en de feiten die u wilt bewijzen relevant kunnen zijn in een procedure. Het verzoek om getuigen te verhoren wordt in principe toegewezen. Tenzij bijvoorbeeld getuigen al geloofwaardig hebben laten weten dat zij niks over de zaak weten.

Onderzoek haalbaarheid

Bij het indienen van een verzoek hoeft u nog niet te bewijzen dat u ook een kansrijke claim heeft. Sterker nog: een getuigenverhoor is juist ook bedoeld om te onderzoeken of u eigenlijk wel een haalbare zaak heeft.

Hoewel het opzetten van een getuigenverhoor het conflict misschien gevoelsmatig meer op de spits drijft, biedt het juist ook kansen om toch nog tot een minnelijke oplossing te komen. Het is namelijk een vrij akelig vooruitzicht dat bijvoorbeeld werknemers, vrienden, zakenrelaties of echtgenoten op de rechtbank aan de tand gevoeld zullen worden over een vervelende kwestie. Alleen al de aanvraag en het noemen van de gewenste getuigen kunnen reden zijn om de zaak te schikken.

U zoekt natuurlijk getuigen uit waarvan u weet dat ze in uw voordeel zullen verklaren

Niets dan de waarheid

De rechtbank geeft toestemming om getuigen te horen en bepaalt dan ook meteen wanneer dit gebeurt. Uw advocaat laat aan de getuigen weten wanneer zij naar de rechtbank moeten komen. Voordat het verhoor begint, wordt de getuige beëdigd. Dat wordt heel serieus genomen. De rechter houdt de getuige voor dat hij de waarheid moet vertellen en niets dan de waarheid. De getuige kan dan kiezen of hij dat plechtig belooft of de eed aflegt (dan moet hij zeggen: 'zo waarlijk helpe mij God almachtig').

De rechter leidt de zitting, maar kent de details van de zaak niet. Hij zal de getuige dus meestal wat algemene vragen stellen. Daarna mag uw advocaat vragen stellen, en dat kunnen natuurlijk ook vragen zijn die u vooraf heeft opgesteld. De advocaat van uw tegenpartij mag ook vragen stellen aan uw getuigen.

U zoekt natuurlijk getuigen uit waarvan u weet dat ze in uw voordeel zullen verklaren. Het is een gevaarlijke gok om getuigen op te roepen waarvan u niet weet wat ze zullen zeggen. Houd er rekening mee dat ook uw tegenpartij nog getuigen mag oproepen, waarvoor dan weer een nieuwe zitting wordt georganiseerd (zie ook het kader).

'En als volgende getuige roep ik op... mezelf!'

Ook degenen die zelf partij zijn bij een conflict mogen getuigen. Zij heten 'partijgetuigen'. U kunt als dga van uw bv uzelf laten verhoren voor de rechtbank. Uw eigen verklaring zal voor de rechter die moet oordelen over het geschil niet de doorslag geven. Als u iets moet bewijzen, mag de rechter het bewijs namelijk niet baseren op alleen maar uw eigen verklaring, maar die kan wel als aanvulling dienen. Ook uw tegenpartij geldt als een partijgetuige. U kunt bewijs dat u moet leveren wel baseren op zijn verklaring. Partijgetuigen zijn net als andere getuigen verplicht om te verschijnen en om te antwoorden, maar als zij weigeren om antwoord te geven, kunnen ze niet worden opgesloten.

Rechtbank is intimiderende setting

Een voordeel van een getuigenverhoor op de rechtbank is de intimiderende setting. Als u een getuige opbelt om hem te vragen hoe bepaalde schade kon ontstaan, krijgt u andere antwoorden dan wanneer deze getuige streng wordt aangekeken door een rechter. Bovendien maakt de rechtbank meteen een schriftelijk verslag van het verhoor, dat u vervolgens als bewijs kunt gebruiken.

In een telefoongesprek met u heeft de getuige de mogelijkheid het gesprek te beëindigen. Op de rechtbank gaat dat niet. De getuige moet daar antwoord geven op de gestelde vragen. Hij moet ook verschijnen op het opgegeven tijdstip. Blijft een getuige weg, dan kan de rechter de politie opdracht geven de getuige thuis op te halen en desnoods met geweld naar de rechtbank te brengen. Gezelligheid is dus niet gegarandeerd, maar u krijgt wel de informatie die u nodig heeft.

Jokken is strafbaar

Liegen is voor een getuige niet zo'n goed idee. Dat geldt namelijk als meened en daar worden daadwerkelijk gevangenisstraffen voor opgelegd. Meestal komt het niet zo ver. De indrukwekkende atmosfeer van de rechtbank zorgt er vaak voor dat zelfs getuigen die zich hadden voorgenomen een beetje te jokken, toch maar de waarheid vertellen.

Wegkomen met leugens is ook niet zo makkelijk, omdat over hetzelfde thema vaak meerdere getuigen gehoord worden, die van elkaar niet weten wat zij verklaren. Weigeren om antwoord te geven is geen optie. De rechter zal de getuige dan eerst streng toespreken. Maar als dat niet helpt, kan een onwillige getuige zelfs een jaar lang opgesloten worden in de gevangenis of dwangsommen opgelegd krijgen tot dat hij antwoord geeft.

Een risico is wel dat de getuige doet alsof hij het zich allemaal niet meer zo goed herinnert. Soms is dat zó ongeloofwaardig dat de verklaring toch nog van pas komt, namelijk om aan te tonen dat de getuige onbetrouwbaar is.

Over andere onderwerpen mogen geen vragen worden gesteld

Suggestieve vragen voorkomen

De rechter kan uit zichzelf of op verzoek van een advocaat ingrijpen en een getuige verbieden om bepaalde vragen te beantwoorden (objection!). Dit zal gebeuren als de vraag irrelevant is of suggestief. Meestal gaat de discussie erover of een vraag wel betrekking heeft op 'het probandum'.

Het probandum is het thema waarover bewijs verzameld wordt. De rechtbank heeft toestemming gegeven om dáárover bewijs te verzamelen. Over andere onderwerpen mogen geen vragen worden gesteld. De rechter zal dit per geval afwegen.

Griffier maakt verslag

Tijdens het verhoor maakt de griffier van de rechtbank een verslag. Dat is geen letterlijk verslag, maar een samenvatting van de antwoorden. Na afloop van het verhoor wordt het verslag aan iedereen in de zaal voorgelezen. Soms ontbreken in de samenvatting onderdelen van een antwoord, bijvoorbeeld omdat die niet zo belangrijk leken.

De getuige, maar ook de andere aanwezigen kunnen de griffier dan vragen om het verslag aan te vullen. Uiteindelijk ondertekent de getuige het verslag. Een paar dagen later ontvangen alle betrokkenen een kopie (het proces-verbaal). Dit verslag gebruikt u om bewijs te leveren in een rechtszaak.

Dit verdiepingsartikel is geschreven door Bert van Mieghem, advocaat ondernemingsrecht bij [Wybenga Advocaten](https://www.wybengaadvocaten.nl), e-mail: vanmieghem@wybenga-advocaten.nl

Dit is een artikel van de redactie van BV Rendement

BV Rendement is dé informatiebron voor directeuren-grotaandeelhouders (dga's) en ondernemers in het mkb. Wat is er veranderd in de relevante wet- en regelgeving, en hoe kunt u deze informatie direct in uw organisatie en dagelijkse werk toepassen? U weet het dankzij nieuws en praktische artikelen over onder meer bedrijfshuisvesting, belastingzaken, onderhandelingen en merkrecht.

De onafhankelijke en ervaren redactie van BV Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. BV Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad BV Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl